

Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2018
(OR. en)

13581/18

CONOP 98
CODUN 36
COARM 289
CFSP/PESC 985
COSI 288
ENFOPOL 565

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 19 Νοεμβρίου 2018

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 13498/18

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση στρατηγικής της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (19 Νοεμβρίου 2018)

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση στρατηγικής της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους, που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3652^η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2018.

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ
ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ, ΦΟΡΗΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ
ΕΛΑΦΡΟΥ ΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ ΤΟΥΣ**

1. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι τα παράνομα φορητά όπλα και ο ελαφρύς οπλισμός εξακολουθούν να συμβάλλουν στην αστάθεια και την ένοπλη βία, παρεμποδίζοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις προσπάθειες διαχείρισης των κρίσεων, αποσταθεροποιώντας περαιτέρω ολόκληρες περιοχές, τα κράτη που βρίσκονται σε αυτές και τις κοινωνίες τους, τροφοδοτώντας την ένοπλη βία και το οργανωμένο έγκλημα και ενισχύοντας τον αντίκτυπο των τρομοκρατικών επιθέσεων. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο έχει δεσμευθεί να αποτρέψει και να περιορίσει το λαθρεμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους και να προαγάγει τη λογοδοσία και την ευθύνη όσον αφορά το νόμιμο εμπόριο αυτών.
2. Το Συμβούλιο εκτιμά ότι το πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες του τις μορφές (πρόγραμμα δράσης) αποτελεί το καθολικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των απειλών που συνιστούν τα παράνομα SALW και υποστηρίζει την πλήρη και αποτελεσματική του εφαρμογή σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον, το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για το αποτέλεσμα της τρίτης Διάσκεψης Επισκόπησης της προόδου της εφαρμογής του προγράμματος δράσης του ΟΗΕ που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2018, καθώς αντικατοπτρίζει πολλούς από τους στόχους της θέσης της ΕΕ που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 28 Μαΐου 2018¹, όπως η στήριξη του ρόλου που διαδραματίζουν οι περιφερειακές οργανώσεις στην εφαρμογή του προγράμματος δράσης.
3. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι το 2005 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης SALW και των πυρομαχικών τους². Υπενθυμίζει επίσης ότι, με γνώμονα τη στρατηγική της ΕΕ και το πρόγραμμα δράσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση επενδύει σε σημαντικό βαθμό στη συνεργασία με τρίτες χώρες και την παροχή συνδρομής σε αυτές, με στόχο την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου SALW.

¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη θέση της ΕΕ σχετικά με την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, εν όψει της τρίτης Διάσκεψης Επισκόπησης για την εξέταση της εφαρμογής του προγράμματος των ΗΕ για τα SALW (φορητά όπλα και ελαφρύς οπλισμός) (έγγρ. 8978/18 του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2018)

² Έγγρ. 5319/06 του Συμβουλίου,
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%205319%202006%20INIT>

4. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την κοινή ανακοίνωση με θέμα «Στοιχεία για μια στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους»³ που εξέδωσαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας στις 13 Ιουνίου 2018 και συμμερίζεται πλήρως τους στόχους και τις προτεινόμενες δράσεις που παρουσιάζονται αναλυτικά στην ανακοίνωση.
5. Ανταποκρινόμενο στην κοινή ανακοίνωση και στο πλαίσιο των σχετικών εξελίξεων από το 2005 και μετά, το Συμβούλιο εγκρίνει νέα στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους, αντικαθιστώντας την στρατηγική της ΕΕ που ισχύει από το 2005. Οι σχετικές εξελίξεις από το 2005 και μετά περιλαμβάνουν τις εξελίξεις στο περιβάλλον ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατικής απειλής εντός της ΕΕ, και τις εξελίξεις σε ό,τι αφορά τον σχεδιασμό και την τεχνολογία των SALW που επηρεάζουν την ικανότητα των κυβερνήσεων να αντιμετωπίσουν την απειλή.
6. Η νέα στρατηγική λαμβάνει υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ του 2016⁴, η οποία απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές, μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών διαστάσεων των πολιτικών. Επιπλέον, λαμβάνει υπόψη το αποτέλεσμα της τρίτης Διάσκεψης Επισκόπησης του προγράμματος δράσης⁵ που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2018, την έναρξη ισχύος της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων τον Δεκέμβριο του 2014⁶ και τη δρομολόγηση της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη τον Σεπτέμβριο του 2015, που επιβεβαιώνει ότι η καταπολέμηση του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού είναι απαραίτητη για την υλοποίηση πολλών στόχων, όπως εκείνων που αφορούν την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και τους ισχυρούς θεσμούς, τη μείωση της φτώχειας, την οικονομική ανάπτυξη, την υγεία, την ισότητα των φύλων και τις ασφαλείς πόλεις και κοινότητες.

³ JOIN(2018) 17 final της 13ης Ιουνίου 2018.

⁴ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁵ A/CONF.192/2018/RC/3

⁶ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

7. Σκοπός της νέας στρατηγικής είναι η καθοδήγηση ολοκληρωμένης, συλλογικής και συντονισμένης ευρωπαϊκής δράσης για την πρόληψη και τον περιορισμό της παράνομης απόκτησης SALW και των πυρομαχικών τους από τρομοκράτες, εγκληματίες και άλλους μη εξουσιοδοτημένους παράγοντες, καθώς και η προώθηση της λογοδοσίας και της ευθύνης όσον αφορά το νόμιμο εμπόριο όπλων. Η νέα αυτή στρατηγική της ΕΕ θα διέπει τις δράσεις που θα αναλάβουν τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ.
8. Η νέα στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους παρατίθεται στο παράρτημα των παρόντων συμπερασμάτων.

ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΗ ΟΠΛΟΚΑΤΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παράνομα πυροβόλα όπλα καθώς και τα φορητά όπλα και ο ελαφρύς οπλισμός εξακολουθούν να συμβάλλουν στην αστάθεια και στη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην άμεση γειτονία της και στον υπόλοιπο κόσμο. Τα παράνομα φορητά όπλα τροφοδοτούν την παγκόσμια τρομοκρατία και τις συγκρούσεις, ματαιώνοντας τις προσπάθειες της ΕΕ για ανάπτυξη, διαχείριση κρίσεων, ανθρωπιστική βοήθεια και σταθεροποίηση σε διάφορες περιοχές της γειτονίας της ΕΕ και της Αφρικής. Εντός της ΕΕ, τα παράνομα πυροβόλα όπλα έχουν σαφή αντίκτυπο στην εσωτερική ασφάλεια, τροφοδοτώντας το οργανωμένο έγκλημα και παρέχοντας στους τρομοκράτες τα μέσα για να πραγματοποιούν επιθέσεις σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Σύμφωνα με την έκθεση του 2016 του Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το λαθρεμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες τις πτυχές του⁷, ο αριθμός των εμφύλιων πολέμων ανά τον κόσμο τριπλασιάστηκε κατά την προηγούμενη δεκαετία. Οι ένοπλες συγκρούσεις, που συχνά τροφοδοτούνται από τη διάδοση παράνομων φορητών όπλων, ευθύνονται σε καθοριστικό βαθμό για τη στέρηση επαρκούς τροφής που πλήττει σχεδόν 800 εκατομμύρια ανθρώπους. Τα παράνομα πυροβόλα όπλα διευκολύνουν την εμπορία ναρκωτικών και ανθρώπων μέσω πράξεων εκφοβισμού και εξαναγκασμού, πυροδοτούν συγκρούσεις εξουσίας μεταξύ αστικών συμμοριών και ενδυναμώνουν τους τρομοκράτες. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη έχουν αναδείξει τη σύνδεση μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, ιδίως μέσω της διακίνησης πυροβόλων όπλων, και αποτελούν σαφή ένδειξη της πολυδιάστατης απειλής που αγγίζει διάφορους τομείς εγκληματικής δραστηριότητας. Στην αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (SOCTA)⁸ της Ευρωπόλ για το 2017, σημειώνεται ότι οι πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις τόσο εντός της ΕΕ όσο και αλλού, που διενεργούνται από τρομοκράτες της Τζιχάντ με τη χρήση παράνομων πυροβόλων όπλων, κατέδειξαν τις θανατηφόρες συνέπειες αυτού του λαθρεμπορίου.

⁷ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

⁸ <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

Το 2005, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης φορητών όπλων, ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους⁹ προς υποστήριξη του προγράμματος δράσης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες τις πτυχές του, το οποίο εγκρίθηκε στις 20 Ιουλίου 2001¹⁰. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια¹¹, που παρουσιάστηκε από την Επιτροπή το 2015, προσδιόρισε την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων ως μία από τις προτεραιότητες του πρωταρχικού στόχου της παρεμπόδισης των δραστηριοτήτων των τρομοκρατών και των ομάδων του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Ακολούθησε ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και της χρήσης πυροβόλων όπλων¹² και εκρηκτικών και η αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για τη νόμιμη απόκτηση και κατοχή πυροβόλων όπλων¹³. Στις 13 Ιουνίου 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με θέμα «Στοιχεία για μια στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους»¹⁴, προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος προς μια πραγματική και αποτελεσματική Ένωση Ασφάλειας.

⁹ Έγγρ. 5319/06 του Συμβουλίου,
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%205319%202006%20INIT>
¹⁰ A/CONF.192/15.

¹¹ Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2015) 185 final της 28.4.2015).

¹² Εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια: Σχέδιο δράσης ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών, ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2015) 624 final της 2.12.2015).

¹³ Οδηγία 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων (ΕΕ L 256 της 13.9.1991, σ. 51) και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 258/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο επισυνάπτεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος («πρωτόκολλο των ΗΕ για τα πυροβόλα όπλα»), και για τη θέσπιση άδειας εξαγωγής, μέτρων εισαγωγής και διαμετακόμισης για πυροβόλα όπλα, μέρη και εξαρτήματά τους και πυρομαχικά (ΕΕ L 94 της 30.3.2012).

¹⁴ JOIN(2018) 17 final της 13ης Ιουνίου 2018.

Η νέα στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους λαμβάνει υπόψη την ομώνυμη κοινή ανακοίνωση¹⁵, τις κατευθυντήριες αρχές της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ για το 2016¹⁶, τις εξελίξεις στο περιβάλλον ασφαλείας από το 2005 και μετά, τις εξελίξεις στον έλεγχο των συμβατικών όπλων, όπως η έναρξη ισχύος της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων τον Δεκέμβριο του 2014¹⁷, και τις δράσεις εντός της ΕΕ για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια του 2015. Σκοπός της αναθεωρημένης στρατηγικής είναι η καθοδήγηση ολοκληρωμένης, συλλογικής και συντονισμένης ευρωπαϊκής δράσης για την πρόληψη και τον περιορισμό της παράνομης απόκτησης SALW και των πυρομαχικών τους από τρομοκράτες, εγκληματίες και άλλους μη εξουσιοδοτημένους παράγοντες, καθώς και η προώθηση της λογοδοσίας και της ευθύνης όσον αφορά το νόμιμο εμπόριο όπλων.

Ενώ το εμπόριο μη πολεμικών πυροβόλων όπλων ρυθμίζεται σε επίπεδο ΕΕ¹⁸, τα κράτη μέλη ευθυγραμμίζουν τις θέσεις τους σχετικά με την εξαγωγή φορητών όπλων και ελαφρού εξοπλισμού (SALW), ως πολεμικού υλικού, στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ)¹⁹. Η νομική διάκριση μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πυροβόλων όπλων καθίσταται άνευ σημασίας, όταν αυτά διοχετεύονται στο παράνομο κύκλωμα. Προκειμένου να αντιμετωπίσει την απειλή αυτή με ολοκληρωμένο τρόπο, η στρατηγική αυτή καλύπτει τόσο τα στρατιωτικά όσο και τα μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα.

Τα στρατιωτικά όπλα διαδραματίζουν αναντικατάστατο ρόλο στη διατήρηση της ασφάλειας, της ελευθερίας και της ειρήνης, εφόσον χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Παράλληλα, τα πολεμικά όπλα είναι εξ ορισμού ικανά να σκορπίσουν τον θάνατο και την καταστροφή. Λόγω αυτού του αμφιλεγόμενου χαρακτήρα, οι κυβερνήσεις που ελέγχουν τα όπλα αυτά πρέπει να εξασφαλίζουν ότι διατίθενται στο εμπόριο με υπεύθυνο και υπόλογο τρόπο, και να αποτρέπουν την εκτροπή τους σε τρομοκράτες, εγκληματίες και άλλους μη εξουσιοδοτημένους χρήστες κατά παράβαση των εμπάργκο όπλων και των συμφωνιών τελικού χρήστη.

¹⁵ Βλέπε υποσημείωση 8

¹⁶ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

¹⁷ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁸ Βλέπε υποσημείωση 7

¹⁹ Κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού. Η μεταφορά στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού εντός της ΕΕ διέπεται από την οδηγία 2009/43/ΕΚ.

Για τους σκοπούς της εν λόγω στρατηγικής, ο όρος «SALW»²⁰ χρησιμοποιείται για λόγους αναφοράς στα στρατιωτικά όπλα και ο όρος «πυροβόλα όπλα»²¹ χρησιμοποιείται ρητά για να συμπεριλάβει τα μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα.

2. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ SALW: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της εκτροπής και της παράνομης κατασκευής και εμπορίας πυροβόλων όπλων/SALW και των πυρομαχικών τους απαιτεί τη θέσπιση, εφαρμογή, επιβολή και κοινοποίηση προτύπων και κανόνων από κυβερνητικούς οργανισμούς και εθνικούς, περιφερειακούς και παγκόσμιους παράγοντες. Απαιτεί δράση που να καλύπτει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των πυροβόλων όπλων/SALW και των πυρομαχικών: κατασκευή, εξαγωγή, αποθήκευση και διάθεση. Σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας και τις αρχές της²², καθώς και το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, η ΕΕ αποσκοπεί στη διατήρηση και την προστασία ενός ειρηνικού και ασφαλούς περιβάλλοντος για τους πολίτες της, και στη στήριξη της ασφάλειας και στην προώθηση της ανάπτυξης στη γειτονιά της και στον ευρύτερο κόσμο. Για τον σκοπό αυτό, η στρατηγική αυτή διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- ενότητα – υιοθέτηση διασυνδεδεμένης και συντονισμένης προσέγγισης σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές, μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ, και μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών·

²⁰ Τα φορητά όπλα και ο ελαφρύς οπλισμός (SALW) και τα πυρομαχικά τους είναι όπλα στρατιωτικής χρήσης και περιλαμβάνουν:

- α) φορητά όπλα: όπλα εφόδου· ημιαυτόματα τουφέκια και καραμπίνες στρατιωτικής χρήσης· περίστροφα και αυτόματα πιστόλια στρατιωτικής χρήσης· ελαφρά πολυβόλα· αυτόματες αραβίδες, συμπεριλαμβανομένων υποπολυβόλων,
- β) ελαφρύ οπλισμό: βαρέα πολυβόλα· πυροβόλα, οβιδοβόλα και όλμους διαμετρήματος μικρότερου των 100 mm· εκτοξευτές βομβίδων· πυροβόλα άνευ οπισθοδρομήσεως· επωμιζόμενους εκτοξευτές πυραύλων και άλλα αντιαρματικά συστήματα και συστήματα αντιαεροπορικής άμυνας που εκτοξεύουν βλήματα, συμπεριλαμβανομένων των MANPADS, υπό τον όρο ότι είναι φορητά από άνδρα ή από ομάδα·
- γ) μέρη SALW·
- δ) εξαρτήματα SALW (π.χ. τηλεσκόπια νυχτερινής όρασης, σιγαστήρες, κ.λπ.)· και
- ε) πυρομαχικά SALW.

Ο ορισμός αυτός δεν προδικάζει τυχόν μελλοντικό διεθνώς αναγνωρισμένο ορισμό για τα SALW.

²¹ Ο όρος «πυροβόλα όπλα» έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής που καλύπτει τόσο τα μη στρατιωτικά όσο και τα στρατιωτικά πυροβόλα όπλα. Το πρωτόκολλο του ΟΗΕ για τα πυροβόλα όπλα ορίζει το πυροβόλο όπλο ως οποιοδήποτε φορητό όπλο με κάννη το οποίο εκτοξεύει, είναι σχεδιασμένο να εκτοξεύει ή μπορεί να μετατραπεί ώστε να εκτοξεύει βολίδα ή βλήμα μέσω της ενέργειας εκρηκτικής ύλης, εξαιρουμένων των παλαιών πυροβόλων όπλων ή των αντιγραφών τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένα ελαφρά όπλα, όπως οι εκτοξευτήρες πυραύλων, δεν είναι πυροβόλα όπλα. Συνεπώς, ο όρος «πυροβόλα όπλα» δεν καλύπτει όλα τα SALW.

²² https://europa.eu/globalStrategy/sites/globalStrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf

- προώθηση της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων σε όλα τα επίπεδα·
- ανάληψη ευθύνης σε σχέση με τις περιοχές προτεραιότητας, ιδίως όσον αφορά τις περιοχές που ενδέχεται να αποτελέσουν απειλή για την ασφάλεια της ΕΕ και είναι πιο πιθανό να επωφεληθούν από τη δράση της ΕΕ·
- προώθηση μιας παγκόσμιας τάξης συνεργασίας η οποία θα βασίζεται σε κανόνες και θα έχει ως βασική αρχή την πολυμέρεια και ως πυρήνα τον ΟΗΕ, με βάση την τήρηση του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, με σκοπό την οικοδόμηση ενός ειρηνικού και βιώσιμου κόσμου· και
- ενσωμάτωση πτυχών που αφορούν το φύλο και τη διαφορετικότητα στα έργα και στις δράσεις ελέγχου των SALW.

2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

2.1.1. Το πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για τα SALW και το διεθνές μέσο εντοπισμού

Το πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ για τα SALW («ΠΔΗΕ»)²³ εξακολουθεί να παρέχει ένα ολοκληρωμένο μέσο καθώς αποτελεί το μόνο παγκόσμιο πλαίσιο για την αντιμετώπιση της απειλής που ενέχουν τα παράνομα SALW. Το διεθνές μέσο εντοπισμού («ITI»)²⁴ είναι μια πολιτικά δεσμευτική πράξη που περιγράφει τις απαιτήσεις και παρέχει ένα παγκόσμιο πρότυπο για τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τον εντοπισμό SALW. Ο κύριος στόχος της αναθεωρημένης στρατηγικής της ΕΕ παραμένει η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΔΗΕ και του ITI σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Ως εκ τούτου, η παρούσα στρατηγική προτείνει μέτρα για τη βελτίωση της εφαρμογής του ΠΔΗΕ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στην ΕΕ. Προτείνει, επίσης, την ανάπτυξη συνεργασίας και την παροχή συνδρομής σε άλλες περιοχές του κόσμου και σε παγκόσμιο επίπεδο.

²³ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

²⁴ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

Δράση: Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τη συνεργασία και τη συνδρομή για την εφαρμογή του ΠΔΗΕ, με έμφαση στην περιφερειακή συνεργασία, καθώς και να συμμετέχει και να στηρίζει τον συντονισμό με άλλους χορηγούς βοήθειας. Αυτή η στήριξη θα περιλαμβάνει τη συλλογή και την καταστροφή πλεονασματικών SALW και πυρομαχικών, τη φυσική ασφάλεια και τη διαχείριση αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών, την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τον εντοπισμό, την ανάπτυξη ικανοτήτων για τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων, την ανάπτυξη ικανοτήτων για την επιβολή του νόμου όσον αφορά την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, τη στήριξη για την παρακολούθηση των εμπόργκο και τον εντοπισμό όπλων που έχουν εκτραπεί.

Επόμενα στάδια: Σύμφωνα με το ΠΔΗΕ, τα νέα έργα θα λαμβάνουν υπόψη την ανάλυση και ολοκληρωμένη αξιολόγηση, από την Ύπατη Εκπρόσωπο, του αντικτύπου και της αποτελεσματικότητας των έργων ελέγχου SALW στο πλαίσιο της στρατηγικής SALW του 2005 για την περίοδο 2005-2017.

2.1.2. Συνθήκη Εμπορίας Όπλων

Η Συνθήκη Εμπορίας Όπλων (ΣΕΟ)²⁵ θεσπίζει τα υψηλότερα δυνατά διεθνή πρότυπα για τη ρύθμιση ή τη βελτίωση της ρύθμισης του διεθνούς εμπορίου συμβατικών όπλων (συμπεριλαμβανομένων των SALW) και αποσκοπεί στην πρόληψη και εξάλειψη του λαθρεμπορίου συμβατικών όπλων και στην πρόληψη της εκτροπής τους.

Δράση: – Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την οικουμενική αποδοχή και την εφαρμογή της ΣΕΟ.

²⁵ <https://www.un.org/disarmament/att/>

2.1.3. Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα

Σκοπός του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα²⁶ είναι να διευκολύνει και να ενισχύσει τη συνεργασία με σκοπό την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων. Η Επιτροπή διαπραγματεύθηκε και υπέγραψε το πρωτόκολλο εξ ονόματος της ΕΕ το 2002. Μετά τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για τις μεταφορές μη στρατιωτικών όπλων τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης, η ΕΕ μπόρεσε να την επικυρώσει το 2014²⁷.

Δράση: Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών για τα πυροβόλα όπλα και του μηχανισμού αναθεώρησης του, και να ενισχύει την ικανότητα των χωρών εταίρων και των υποπεριοχών να εφαρμόζουν αποτελεσματικούς ελέγχους επί των πυροβόλων όπλων σύμφωνα με το πρωτόκολλο. Ειδικότερα, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τη σύστασή της, της 17ης Απριλίου 2018, σχετικά με άμεσα μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μέτρων που αφορούν την εξαγωγή, την εισαγωγή και τη διαμετακόμιση για πυροβόλα όπλα, μέρη και βασικά εξαρτήματά τους και πυρομαχικά.²⁸

2.1.4. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (ΣΒΑ)

Η παράνομη και ανεξέλεγκτη διάδοση των SALW απειλεί να τροφοδοτήσει και να παρατείνει τις ένοπλες συγκρούσεις και την ένοπλη βία, με δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηστή διακυβέρνηση, τη δημόσια τάξη, την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία, τη δικαιοσύνη και άλλα πολιτικά δικαιώματα. Η σχέση μεταξύ της ένοπλης βίας, των συγκρούσεων και της ανεπαρκούς ανάπτυξης είναι αποδεδειγμένη. Σύμφωνα με τον στόχο 16.4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)²⁹ του ΟΗΕ τα κράτη έχουν δεσμευθεί, έως το 2030, να μειώσουν σημαντικά τις παράνομες ροές χρημάτων και όπλων, να ενισχύσουν την ανάκτηση και επιστροφή κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και να καταπολεμήσουν όλες τις μορφές οργανωμένου εγκλήματος. Επομένως, η στρατηγική θα πρέπει να στοχεύει στον μετριασμό και την πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων του λαθρεμπορίου SALW και των πυρομαχικών τους στη βιώσιμη ανάπτυξη.

²⁶ Πρωτόκολλο για την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση του ΟΗΕ για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (UNTOC)·

<http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

²⁷ ΕΕ L 89 της 25.3.2014, σ. 7.

²⁸ COM(2018) 2197 final.

²⁹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Δράση: Η ΕΕ θα συμβάλει στις προσπάθειες επίτευξης των ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένου του ΣΒΑ 16.4 (σημαντική μείωση των ροών παράνομων όπλων έως το 2030), βοηθώντας τα κράτη και τις περιφέρειες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν εθνικούς και περιφερειακούς δείκτες.

2.1.5. Ισχυρότεροι κανόνες της ΕΕ

Το Συμβούλιο θα εξετάσει την έκδοση νέων αποφάσεων για την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ με σκοπό να βελτιωθεί η ιχνηλασιμότητα των SALW, να βελτιωθεί η τεκμηρίωση για την τελική χρήση στον έλεγχο των εξαγωγών SALW και να βελτιωθεί η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εκτροπές. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να προτείνει μια τυποποιημένη ρήτρα για τον έλεγχο των SALW στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και στις εμπορικές συμφωνίες που συνάπτει με άλλες χώρες. Η ρήτρα θα επικαιροποιηθεί σύμφωνα με τη νέα στρατηγική.

Δράση: Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενσωματώνει μια τυποποιημένη ρήτρα για τον έλεγχο των SALW στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και στις εμπορικές συμφωνίες που συνάπτει με άλλες χώρες.

Επόμενα στάδια:

- Το Συμβούλιο θα εξετάσει την έκδοση απόφασης σχετικά με τη σήμανση όλων των SALW για τη βελτίωση της ιχνηλασιμότητας.
- Το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με την ανταλλαγή, με ηλεκτρονικά μέσα, πληροφοριών σχετικά με τις άδειες που χορηγούνται για τη μεταφορά μη στρατιωτικών πυροβόλων όπλων σε άλλο κράτος μέλος και να δημιουργήσει ένα ηλεκτρονικό σύστημα στο οποίο τα κράτη μέλη θα μπορούν να ανταλλάσσουν τέτοιες πληροφορίες όπως απαιτείται από την οδηγία 91/477/EOK³⁰.

³⁰ Το άρθρο 13 παράγραφος 5 της οδηγίας 91/477/EOK απαιτεί την έκδοση της εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξης έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018.

2.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ/SALW

2.2.1. Έλεγχος της κατασκευής πυροβόλων όπλων και SALW

Στην ΕΕ, η κατασκευή πυροβόλων όπλων και SALW, των μερών, των εξαρτημάτων και των πυρομαχικών τους ρυθμίζεται επαρκώς και οι κανόνες που διέπουν την αποθήκευση SALW και των πυρομαχικών τους έχουν σχεδιαστεί για να ελαχιστοποιούν τους κινδύνους εκτροπής.

Οι εξελίξεις στον σχεδιασμό πυροβόλων όπλων και SALW, όπως η αυξημένη χρήση πλασίων πολυμερών και ο αρθρωτός σχεδιασμός, απειλούν να υπονομεύσουν την αποτελεσματικότητα του διεθνούς μέσου εντοπισμού (ITI) που είναι το παγκόσμιο πρότυπο για τη σήμανση των SALW. Πρέπει να αναληφθεί δράση για την επικαιροποίηση του ITI υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων.

Η ΕΕ ενθαρρύνει και στηρίζει την έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογίας και χαρακτηριστικών σχεδιασμού με στόχο τον μετριασμό του κινδύνου εκτροπής, διακίνησης και μη εξουσιοδοτημένης χρήσης πυροβόλων όπλων και SALW και των πυρομαχικών τους. Προωθεί την εφαρμογή νέων τεχνολογιών για την αποτελεσματικότερη διαχείριση αποθεμάτων, χρήση-έλεγχος, σήμανση, τήρηση αρχείων και εντοπισμό των SALW.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να καταπολεμά την παράνομη κατασκευή όπλων και πυρομαχικών. Οι μέθοδοι παράνομης κατασκευής εξελίσσονται διαρκώς και μπορούν να διευκολυνθούν μέσω της χρήσης μερών τρισδιάστατης εκτύπωσης. Περιλαμβάνουν την παράνομη εκ νέου ενεργοποίηση απενεργοποιημένων πυροβόλων όπλων, τη βιοτεχνική κατασκευή και την παράνομη μετατροπή πιστολιών συναγερμού ή σηματοδοσίας που έχουν σχεδιαστεί ως ασφαιρα όπλα ή όπλα τύπου flobert, την παράνομη μετατροπή πυρομαχικών και την αθέμιτη χρήση εργαλείων επαναφόρτωσης. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της μελλοντικής εκτελεστικής πράξης της για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών των όπλων που χρησιμοποιούνται για να δίνουν σήμα συναγερμού ή για σηματοδοσία για την εφαρμογή της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων³¹ και
- Καθώς η σήμανση και η διεξοδική τήρηση αρχείων είναι ζωτικής σημασίας για τον επιτυχή εντοπισμό, η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την πλήρη εφαρμογή του διεθνούς μέσου εντοπισμού (ITI).

Επόμενα στάδια:

- Σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να διατηρηθεί και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του ITI, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αναλάβουν δράση προτείνοντας την ενσωμάτωση ενός παραρτήματος στο ITI υπό το πρίσμα των εξελίξεων στον σχεδιασμό των SALW, όπως η αρθρωτή αρχιτεκτονική και τα πολυμερή πλαίσια· και
- Η ΕΕ θα κάνει χρήση των σχετικών μέσων για τη στήριξη της έρευνας και ανάπτυξης σε αξιόπιστη και οικονομικά αποτελεσματική τεχνολογία για την ασφάλεια των SALW και των πυρομαχικών τους και για τον μετριασμό του κινδύνου εκτροπής.

³¹ Εκτελεστική πράξη που πρέπει να εκδοθεί ως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018 σύμφωνα με το άρθρο 10α της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2017/853 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017 (ΕΕ L 137 της 24.5.2017, σ. 22)

2.2.2. Έλεγχοι των εξαγωγών πυροβόλων όπλων και των πυρομαχικών τους

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της στηρίζουν την εφαρμογή και την οικουμενική αποδοχή της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων. Με βάση την εφαρμογή της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων, η ΕΕ καταπολεμά την εκτροπή στηρίζοντας τις ικανότητες προσδιορισμού των σημείων εκτροπής μέσω του εντοπισμού, βελτιώνοντας τη χρήση των συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών και μετριάζοντας τον κίνδυνο περαιτέρω εκτροπής μέσω της διακοπής του εφοδιασμού προς τους φορείς εκτροπής που εντοπίζονται στους ελέγχους των εξαγωγών όπλων.

Η μη ρυθμιζόμενη διαμεσολάβηση εξακολουθεί να αποτελεί πηγή εκτροπής των SALW. Λόγω του διακρατικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης απαιτείται διεθνής συνεργασία.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί τον υπεύθυνο και αποτελεσματικό έλεγχο των εξαγωγών όπλων στη γειτονία της, σύμφωνα με την κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ σχετικά με τα όπλα για στρατιωτική χρήση και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 258/2012 σχετικά με τα πυροβόλα όπλα για μη στρατιωτική χρήση· και
- Η Ύπατη Εκπρόσωπος και τα κράτη μέλη θα διασφαλίσουν την ορθή και πλήρη εφαρμογή της κοινής θέσης 2003/468/ΚΕΠΠΑ για τον έλεγχο της διαμεσολάβησης με αντικείμενο όπλα.

Επόμενα στάδια:

- Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί το σύστημα της ΕΕ και την ανάγκη για πιθανές βελτιώσεις όσον αφορά τη θέσπιση άδειας εξαγωγής, μέτρων εισαγωγής και διαμετακόμισης για μη στρατιωτικά πυροβόλα όπλα, τα μέρη και τα εξαρτήματά τους και πυρομαχικά, όπως αναφέρεται στην έκθεση που εξέδωσε η Επιτροπή στις 12 Δεκεμβρίου 2017³².
- Το Συμβούλιο θα εξετάσει την έκδοση απόφασης σχετικά με τα πιστοποιητικά τελικού χρήστη για εξαγωγές SALW, λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες του ΟΑΣΕ στο θέμα αυτό·

³² COM(2017) 737 final της 12.12.2017.

- Σε συμφωνία με τα κράτη μέλη, η ΕΥΕΔ θα ενισχύσει την ικανότητα του ηλεκτρονικού συστήματος COARM³³ αναφορικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για σκοπούς αξιολόγησης του κινδύνου εκτροπής μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών των κρατών μελών στο πλαίσιο της αδειοδότησης εξαγωγών, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ασφαλείας του συστήματος και των πληροφοριών·
- Κατά την αξιολόγηση κινδύνου πριν από τη χορήγηση άδειας εξαγωγής για SALW και πυρομαχικά, τα κράτη μέλη θα λαμβάνουν υπόψη το μητρώο εκτροπής των αποδεκτών και ενδιάμεσων φορέων για τους οποίους προορίζονται· και
- Τα κράτη μέλη θα εξετάσουν τη χρήση του ευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών ποινικού μητρώου (ECRIS) και του μελλοντικού συστήματος ECRIS-TCN (υπήκοοι τρίτων χωρών) για να διασφαλίσουν ότι διατίθενται πληροφορίες ποινικού μητρώου για οντότητες/πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για λαθρεμπόριο όπλων στις αρχές ελέγχου των εξαγωγών όπλων ούτως ώστε να μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν κατά την αξιολόγηση κινδύνου των αιτήσεων χορήγησης άδειας για στρατιωτική τεχνολογία και εξοπλισμό.

2.2.3. Ασφαλής διαχείριση των αποθεμάτων SALW και των πυρομαχικών τους

Η ασφαλής διαχείριση των εθνικών αποθεμάτων φορητών όπλων και πυρομαχικών είναι καίριας σημασίας για τον περιορισμό της παράνομης διάδοσης. Η ανεπαρκής ασφάλεια των αποθεμάτων είναι ένας βασικός παράγοντας που καθιστά δυνατή την εκτροπή όπλων και πυρομαχικών από τις νόμιμες στις παράνομες αγορές. Η ασφάλεια των αποθεμάτων ενέχει ιδιαίτερο κίνδυνο σε κράτη που πλήττονται από βίαιες συγκρούσεις ή ελλιπή διακυβέρνηση.

³³ Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών των κρατών μελών που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας COARM του Συμβουλίου για τις εξαγωγές όπλων. Η Ομάδα «Εξαγωγές Συμβατικών Όπλων» ασχολείται με τους ελέγχους των εξαγωγών συμβατικών όπλων. Επίσης, λειτουργεί ως φόρουμ στο οποίο τα κράτη μέλη κοινοποιούν και μοιράζονται πληροφορίες για τις πολιτικές εξαγωγών προς χώρες εκτός ΕΕ, και για τις αρνήσεις, σε εθνικό επίπεδο, αιτήσεων για άδεια εξαγωγής προς χώρες εκτός ΕΕ.

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να βοηθούν άλλες χώρες να βελτιώσουν τη διαχείριση και την ασφάλεια των κρατικών αποθεμάτων τους με την ενίσχυση των εθνικών νομοθετικών και διοικητικών πλαισίων και θεσμών που ρυθμίζουν τη νόμιμη παροχή και διαχείριση αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών για τις δυνάμεις άμυνας και ασφαλείας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη σήμανση και την τήρηση αρχείων· και
- Η ΕΕ θα προωθήσει και θα εφαρμόσει πρότυπα και ορθές πρακτικές για τον χειρισμό φορητών όπλων (διεθνή πρότυπα για τον έλεγχο των φορητών όπλων (ISACS)) και πυρομαχικών (διεθνείς τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για τα πυρομαχικά (IATG)).

2.2.4. Υπεύθυνη διάθεση SALW και των πυρομαχικών τους

Τα πλεονάσματα SALW και πυρομαχικών δημιουργούνται όταν τα αποθέματα υπερβαίνουν τις άμεσες και προβλεπόμενες ανάγκες. Επίσης, τα παράνομα όπλα που έχουν κατασχεθεί ή συλληχθεί στο πλαίσιο εθελοντικών εκστρατειών συλλογής ή αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης συχνά καταλήγουν στα αποθέματα. Ο μόνος τρόπος για να εξαλειφθεί ο κίνδυνος εκτροπής αυτών των πλεονασμάτων είναι η υπεύθυνη διάθεσή τους, κατά προτίμηση με την καταστροφή τους, καθώς η απενεργοποίηση μπορεί να είναι αναστρέψιμη, εάν δεν εκτελείται σύμφωνα με τα κατάλληλα πρότυπα. Πριν από την καταστροφή πυροβόλων όπλων που έχουν κατασχεθεί και συλληχθεί, οι σημάνσεις τους πρέπει να καταχωρίζονται για να διευκολύνεται ο εντοπισμός ή άλλες έρευνες σε σχέση με την προέλευσή τους. Η Επιτροπή έχει εγκρίνει κοινές κατευθυντήριες γραμμές για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης³⁴ που μπορούν να χρησιμεύσουν ως παγκόσμιο μοντέλο για την ασφαλή και μη αναστρέψιμη απενεργοποίηση των πυροβόλων όπλων.

³⁴ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/337 της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2403 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση (ΕΕ L 065, της 8ης Μαρτίου 2018 σ. 1).

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν και θα συμβάλουν στην υπεύθυνη διάθεση των πλεονασματικών, κατασχεθέντων και άλλως ανακτηθέντων SALW και πυρομαχικών, κατά προτίμηση μέσω της καταστροφής τους· και
- Για να εξασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση, η Επιτροπή, μαζί με την Ύπατη Εκπρόσωπο και τα κράτη μέλη, θα προωθήσει τα πρότυπα απενεργοποίησης πυροβόλων όπλων της ΕΕ στο εξωτερικό, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τρίτες χώρες.

2.2.5. Οριζόντια ζητήματα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευτεί ότι θα βελτιώσουν τον συντονισμό των ενεργειών και πρωτοβουλιών τους για την καταπολέμηση της διακίνησης πυροβόλων όπλων, με σκοπό την αξιοποίηση συνεργειών, την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ συναφών βάσεων δεδομένων και άλλων συστημάτων πληροφοριών, και την αποφυγή της αλληλεπικάλυψης των προσπαθειών.

Η βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών, έρευνα, συλλογή δεδομένων και ανάλυση των διαφόρων πτυχών της διακίνησης πυροβόλων όπλων και των ένοπλων εγκλημάτων είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διαμόρφωση αποτελεσματικής εικόνας βάσει πληροφοριών και την παρακολούθηση των εξελισσόμενων αναγκών στον τομέα της ασφάλειας. Είναι ανάγκη να βελτιωθεί η χρήση των υφιστάμενων εργαλείων και να αξιολογηθούν οι πιθανές συνέργειες και η διαλειτουργικότητα μεταξύ των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων των ευρωπαϊκών και διεθνών υπηρεσιών επιβολής του νόμου για την παρακολούθηση της διακίνησης SALW, μεταξύ άλλων με τη συλλογή, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών. Η Ευρωπόλ και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA) μπορούν να συμβάλλουν στον τομέα αυτό ενώ η περαιτέρω χρήση του συστήματος iARMS πρέπει επίσης να ενθαρρύνεται.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα υποστηρίξει την περαιτέρω χρήση του συστήματος διαχείρισης αρχείων παράνομων πυροβόλων όπλων και εντοπισμού της Ιντερπόλ (iARMS)³⁵.

³⁵ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

- Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη συνεργασία με την Ευρωπόλ, την Ιντερπόλ και τα κράτη μέλη με σκοπό την ενίσχυση των συνεργειών και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS)³⁶ και του iARMS, προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις ενέργειες που προβλέπονται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών³⁷.
- Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει και να προωθεί την έρευνα και τις δράσεις κατά της διακίνησης πυροβόλων όπλων και των σχετικών εγκληματικών δραστηριοτήτων με βάση τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα³⁸.

2.3 ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ

Η ΕΕ βρίσκεται σε προνομιακή θέση για να συμβάλει στη διακοπή της λειτουργίας των εγκληματικών αγορών μέσω του νομοθετικού και επιχειρησιακού έργου της, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και των χρηματοδοτικών ροών, καθώς και μέσω της συνεργασίας και αλληλεπίδρασης με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς στον τομέα της επιβολής του νόμου³⁹, την Ευρωπόλ και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA) μπορεί να συμβάλει στον τομέα αυτό.

³⁶ Πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2016) 205 final της 6.4.2016).

³⁷ Σχέδιο δράσης ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών, 2 Δεκεμβρίου 2015, COM(2015), 624 final

³⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³⁹ Για τους σκοπούς αυτής της στρατηγικής, ο όρος «επιβολή του νόμου» αναφέρεται στη δραστηριότητα της αστυνομίας, της συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής και των τελωνειακών αρχών.

Η **επιχειρησιακή συνεργασία** είναι ένας από τους πυλώνες της δράσης της ΕΕ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια. Ο πολυετής κύκλος πολιτικής της Ευρωπόλ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα περιλαμβάνει, ήδη από τον κύκλο 2014-2017, την καταπολέμηση της διακίνησης πυροβόλων όπλων στους τομείς προτεραιότητας στον χώρο του εγκλήματος στους οποίους πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία ως προς την επιβολή του νόμου⁴⁰. Ο νέος κύκλος πολιτικής (2018-2021) για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα έχει διατηρήσει τη συγκεκριμένη προτεραιότητα⁴¹. Το 2017, το έργο ανάλυσης της Ευρωπόλ για τα όπλα και τα εκρηκτικά είχε σημαντικά περισσότερες συνεισφορές σε σχέση με το 2016, στηρίζοντας έτσι προορατικά την ερευνητική δράση.

Πληροφορίες σχετικά με τη διακίνηση πυροβόλων όπλων/SALW παρέχονται επίσης μέσω των εκθέσεων του κέντρου ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ (EU-INTCEN).

Δράσεις:

- Ζητείται από το κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ (EU-INTCEN), όπου απαιτείται, σε συνεργασία με την Επιτροπή, την Ευρωπόλ και τον EBCGA, να συντάξει εκθέσεις για τη διακίνηση των SALW και των πυρομαχικών·
- Ο οργανισμός της ΕΕ για την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου (CEPOL) θα πρέπει να συνεχίσει να μεριμνά για την κατάρτιση των υπαλλήλων επιβολής του νόμου όσον αφορά τη διακίνηση πυροβόλων όπλων/SALW·

⁴⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία και την εφαρμογή κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα (έγγρ. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 25.10.2010).

⁴¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2014-2017 (έγγρ. 12095/13, 26.7.2013).

- Η ΕΕ θα βελτιώσει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου, θα ενθαρρύνει τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, να δημιουργήσουν εθνικά σημεία επαφής για τα πυροβόλα όπλα, θα βελτιώσει την ανάλυση όλων των διαθέσιμων πληροφοριών στον τομέα των παράνομων πυροβόλων όπλων και θα εξασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή στην ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρώπη στον τομέα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων· και
- Όλα τα κράτη μέλη θα εξασφαλίσουν τη συνεργασία στο πλαίσιο του κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα. Αυτό αφορά και τις πληροφορίες που συλλέγονται και μεταδίδονται στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που συντονίζει ο οργανισμός.

2.4 ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ

2.4.1. Σε διεθνές επίπεδο

Η ΕΕ στηρίζει την αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή των αρχών στην ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπόλ στον τομέα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Στόχος της είναι να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών, να διασφαλιστεί ο συντονισμός με άλλες διμερείς, περιφερειακές και πολυμερείς πρωτοβουλίες, και να βελτιωθεί η συνεργασία στη διερεύνηση των διασυνοριακών εγκλημάτων. Η ΕΕ είναι κορυφαίος χορηγός βοήθειας όσον αφορά τη συνεργασία και τη βοήθεια στον έλεγχο των SALW προς άλλες χώρες και περιφερειακούς οργανισμούς, μέσω των αποφάσεων του Συμβουλίου και της ειδικής στήριξης που παρέχεται μέσω του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP)⁴² και άλλων μέσων. Η ΕΕ στηρίζει την εφαρμογή του προγράμματος δράσης του ΟΗΕ για το λαθρεμπόριο φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, τη Συνθήκη Εμπορίας Όπλων και το πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα. Μολονότι η βία λόγω φύλου με πυροβόλα όπλα και SALW συνιστά σε κάθε περίπτωση παραβίαση του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, η Συνθήκη Εμπορίας Όπλων περιέχει ρητές διατάξεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχει η χρήση των πυροβόλων όπλων σε αυτό το πλαίσιο. Τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών⁴³ απευθύνουν ιδιαίτερος έκκληση για τη χειραφέτηση των γυναικών στο πλαίσιο των προσπαθειών πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης της παράνομης μεταφοράς, της αποσταθεροποιητικής συσσώρευσης και της κατάχρησης SALW.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα συμμετάσχει ενεργά στο παγκόσμιο πρόγραμμα πυροβόλων όπλων της υπηρεσίας του ΟΗΕ κατά των ναρκωτικών και του εγκλήματος (UNODC) για την παγκόσμια συλλογή δεδομένων και ανάλυση της διακίνησης πυροβόλων όπλων, και θα ενισχύσει την ικανότητα των χωρών εταίρων και των υποπεριφερειών να προβαίνουν σε αποτελεσματικό έλεγχο των πυροβόλων όπλων σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τα πυροβόλα όπλα.

⁴² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014

⁴³ Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ 1325 (2000) και μετέπειτα ψηφίσματα για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, π.χ. ΣΑΗΕ 2242 (2015).

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει το σύστημα διαχείρισης αρχείων παράνομων πυροβόλων όπλων και εντοπισμού της Ιντερπόλ (iARMS).
- Η ΕΕ θα ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδίως μεταξύ των χωρών που βρίσκονται κατά μήκος των βασικών οδών διακίνησης από/προς την ΕΕ.
- Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ) για την εφαρμογή της στρατηγικής της όσον αφορά τα SALW.
- Η Ύπατη Εκπρόσωπος θα αξιολογήσει και θα αναλύσει τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των υποστηριζόμενων από την ΕΕ έργων ελέγχου των SALW σε χώρες μη μέλη της ΕΕ για την περίοδο 2005-2017, στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής SALW του 2005.
- Η ΕΕ θα ενσωματώνει συστηματικά τη διάσταση του φύλου κατά τον σχεδιασμό νέων έργων που αφορούν την καταπολέμηση της ένοπλης βίας και τον έλεγχο των SALW εν γένει, καθώς και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό.
- Η ΕΕ θα προωθήσει την εφαρμογή προτύπων και ορθών πρακτικών για τον χειρισμό φορητών όπλων και των πυρομαχικών τους, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών προτύπων για τον έλεγχο των φορητών όπλων (ISACS) και των διεθνών τεχνικών κατευθυντηρίων γραμμών για τα πυρομαχικά (IATG) και
- Τα κράτη μέλη θα βελτιώσουν τη συνεργασία τους με την Ευρώπη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA) όσον αφορά την παράνομη διακίνηση όπλων και τη χρήση πυροβόλων όπλων σε χώρες εκτός ΕΕ, και θα προωθήσουν την περαιτέρω συμμετοχή των αρχών στην επιχειρησιακή συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών και τις κοινές δράσεις επιβολής του νόμου.

Η ΕΕ στηρίζει ήδη την παρακολούθηση των παράνομων ροών SALW σε πληγείσες από συγκρούσεις περιοχές, προκειμένου να εντοπίσει τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους διακοπής του ανεφοδιασμού. Τα στοιχεία που λαμβάνονται μέσω της ταυτοποίησης και του εντοπισμού παράνομων SALW και πυρομαχικών συμβάλλουν στη βελτίωση του ελέγχου των εξαγωγών όπλων, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης αξιολόγησης κινδύνων, της πιστοποίησης τελικών χρηστών και της παρακολούθησης της τελικής χρήσης.

Δράσεις:

- Το Συμβούλιο θα διερευνήσει τρόπους για τη βελτίωση της παρακολούθησης και της επιβολής των εμπάργκο όπλων της ΕΕ.
- Η ΕΕ θα στηρίζει το έργο των ομάδων του ΟΗΕ που παρακολουθούν τα εμπάργκο όπλων, και θα εξετάσει τρόπους για τη βελτίωση της πρόσβασης στα πορίσματά τους σχετικά με την εκτροπή και τα παράνομα πυροβόλα όπλα και τα SALW για σκοπούς ελέγχου των εξαγωγών όπλων.
- Ανάλογα με την περίπτωση και εντός των ορίων της εντολής τους, και λαμβάνοντας υπόψη τους τοπικούς παράγοντες και τους διαθέσιμους πόρους, το Συμβούλιο θα δώσει στις αποστολές και επιχειρήσεις της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) έναν ρόλο στη στήριξη της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα SALW, στην οργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τον έλεγχο των SALW, στη στήριξη της ορθής διαχείρισης των αποθεμάτων και στην παρακολούθηση της διακίνησης παράνομων SALW και πυρομαχικών (συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής διακίνησης), κατά περίπτωση. Όπου χρειάζεται και με την καθοδήγηση των κρατών μελών, οι αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ θα μπορούσαν επίσης να στηρίξουν τη διευκόλυνση της καταγραφής, του εντοπισμού και της διάθεσης των κατασχεθέντων παράνομων SALW. Το Συμβούλιο θα αντλήσει διδάγματα από τις δεσμεύσεις της ΚΠΑΑ των οποίων οι εντολές περιλαμβάνουν εργασίες SALW (π.χ. EUFOR Althea στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη).

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί τις ερευνητικές προσπάθειες με στόχο την προέλευση των παράνομων SALW σε ζώνες συγκρούσεων, όπως το έργο iTrace της εταιρείας Conflict Armament Research⁴⁴. Θα ενθαρρύνει την περαιτέρω έρευνα, ανάλυση και μελέτη του θέματος, με βάση τις υφιστάμενες ικανότητες όπως η κοινοπραξία της ΕΕ για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό· και
- Η ΕΕ θα στηρίζει τις εθνικές ικανότητες στις πληγείσες από συγκρούσεις περιοχές για τον εντοπισμό και την ανίχνευση της προέλευσης των παράνομων SALW και πυρομαχικών στις ζώνες συγκρούσεων, επίσης με βάση την εμπειρία του έργου iTrace.

2.4.2. Σε περιφερειακό επίπεδο

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα βοηθήσουν στην ενίσχυση των ικανοτήτων επιβολής του νόμου για να εντοπίσουν, να παρεμποδίσουν και να απαγορεύσουν τα δίκτυα διακίνησης καθώς και να αποτρέψουν τα πυροβόλα όπλα από το να φθάσουν σε τρομοκράτες και εγκληματίες μέσω της παράνομης αγοράς, μεταξύ άλλων μέσω της παρεμπόδισης της παράνομης χρηματοδότησης και μεταφοράς όπλων και της ενίσχυσης του ρόλου των συνοριακών αστυνομικών, τελωνειακών και λιμενικών αρχών όσον αφορά την αντιμετώπιση των παράνομων ροών όπλων από τις θαλάσσιες μεταφορές. Λόγω του διασυνοριακού χαρακτήρα της διακίνησης όπλων, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εμπλέκονται γειτονικές χώρες, ακόμη και αν δεν επηρεάζονται άμεσα.

Η ΕΕ θα ενθαρρύνει τις συνδέσεις μεταξύ των φορέων επιβολής του νόμου που ασχολούνται με τη διακίνηση όπλων και των αρχών που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο του εμπορίου και των εξαγωγών όπλων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις σημαντικές διαδρομές των παράνομων ροών προς την Ευρώπη είναι κοινές, για την ταχεία ανάληψη προληπτικής ή διορθωτικής δράσης. Η δράση θα περιλαμβάνει την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών, της άμεσης επικοινωνίας μεταξύ οργανισμών διερεύνησης, των από κοινού σχεδιασμένων ερευνών και της ταχείας εφαρμογής των αιτήσεων συνεργασίας, εντός του θεσπισμένου νομικού πλαισίου. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη διασυνοριακή συνεργασία με τη Νότια και Ανατολική Γειτονία.

⁴⁴ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/2283 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2017, για την υποστήριξη της δημιουργίας παγκόσμιου μηχανισμού αναφοράς για παράνομα φορητά όπλα και ελαφρύ οπλισμό και για άλλα παράνομα συμβατικά όπλα και πυρομαχικά προκειμένου να μειωθεί ο σχετικός κίνδυνος λαθρεμπορίου («iTrace III»).

Η Ευρωπόλ θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των προσπαθειών των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών των κρατών μελών, και των φορέων της Ένωσης, των χωρών εκτός ΕΕ και των διεθνών οργανισμών με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση των μορφών εγκληματικότητας που είναι εντός των ορίων της εντολής της και οι οποίες σχετίζονται με τις παράνομες δραστηριότητες των εγκληματικών οργανώσεων και προσώπων που εμπλέκονται στην παράνομη κατοχή και διακίνηση SALW, συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών, των μερών και των εξαρτημάτων τους.

Η ΕΕ θα ενισχύσει τον διάλογο και τη συνεργασία της με τις περιφερειακές οργανώσεις που εργάζονται για τον έλεγχο των SALW, ευθυγραμμίζοντας τις δραστηριότητές της με τις περιφερειακές στρατηγικές και τα σχέδια δράσης.

Δυτικά Βαλκάνια και Τουρκία

Σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια και αυξημένη δέσμευση της ΕΕ απέναντί τους» (εμβληματική πρωτοβουλία 2 για την ασφάλεια και τη μετανάστευση)⁴⁵, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει τη στήριξή της στην Περιφερειακή Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τη μείωση των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού (SEESAC) του UNDP. Η ΕΕ θα διατηρήσει, επίσης, τη συνεργασία της με αρμόδιους περιφερειακούς οργανισμούς για τον έλεγχο των SALW και θα λάβει υπόψη περιφερειακές πρωτοβουλίες όπως ο χάρτης πορείας⁴⁶ για την αντιμετώπιση των παράνομων SALW στα Δυτικά Βαλκάνια. Γενικότερα, θα συνεχίσει να επενδύει στην πρόληψη και την επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα μέσων και πολιτικών. Η στρατηγική αυτή επικεντρώνεται στον έλεγχο των συμβατικών όπλων, που αποτελεί ουσιώδες στοιχείο των ευρύτερων πολιτικών πρόληψης των συγκρούσεων και των αντιτρομοκρατικών πολιτικών.

⁴⁵ COM(2018) 65 final της 6.2 2018 και παράρτημα

⁴⁶ Στις 10 Ιουλίου 2018, η σύνοδος κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων στο Λονδίνο ενέκρινε τον «Περιφερειακό χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση για την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση SALW/πυροβόλων όπλων και των πυρομαχικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2024».

Ενώ έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια, ειδικά στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η κλίμακα συσσώρευσης SALW και πυρομαχικών, οι ανεπαρκείς συνθήκες αποθήκευσης, η διαδεδομένη παράνομη κατοχή και τα κενά στην εφαρμογή εξακολουθούν να περιορίζουν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών ελέγχου των πυροβόλων όπλων/SALW σε περιοχές των Δυτικών Βαλκανίων. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα οι προμήθειες παράνομων πυροβόλων όπλων και τα μεγάλα αποθέματα όπλων, θα δοθεί προτεραιότητα στην καταστροφή πλεονασμάτων, στην τεκμηρίωση και στον εντοπισμό παράνομων SALW, στην ανταλλαγή πληροφοριών μέσω της χρήσης ευρωπαϊκών, περιφερειακών και διεθνών διαύλων ανταλλαγής πληροφοριών (π.χ. Ευρωπόλ, Ιντερπόλ), και στη σύσταση και διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων.

Δράσεις:

- Η ΕΕ θα στηρίζει τις προσπάθειες για τη μείωση των πλεονασματικών αποθεμάτων SALW και πυρομαχικών, τη μείωση της παράνομης κατοχής, την καταπολέμηση της εκτροπής και του λαθρεμπορίου όπλων, τη βελτίωση των ελέγχων στα σύνορα, την ενίσχυση της σήμανσης, της τήρησης αρχείων και του εντοπισμού SALW, και των ικανοτήτων διάθεσης, την αύξηση της ευαισθητοποίησης, καθώς και τη στήριξη ικανοτήτων επιβολής του νόμου, με γνώμονα τη μακροχρόνια στήριξη της ΕΕ προς την Περιφερειακή Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τη μείωση των φορητών όπλων (SEESAC) του UNDP, και θα διατηρήσει τη στήριξη για τα εθνικά συστήματα ελέγχου και θα λάβει υπόψη τις σχετικές περιφερειακές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των παράνομων SALW και των πυρομαχικών τους, όπως τον περιφερειακό χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση για την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση SALW/πυροβόλων όπλων και των πυρομαχικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2024⁴⁷· μια πρωτοβουλία που υποστηρίχθηκε από τη Γαλλία και τη Γερμανία,
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα διασφαλίσουν τη συνεκτική συνεργασία της Ένωσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων μέσω της υλοποίησης πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, όπως ορίζεται στον κύκλο πολιτικής για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα 2018-2021, συμπεριλαμβανομένης συγκεκριμένης επιχειρησιακής στήριξης μέσω της πλατφόρμας EMPACT για τα πυροβόλα όπλα⁴⁸, και στο σχέδιο δράσης ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στο πλαίσιο της ολοκληρωτικής διακυβέρνησης εσωτερικής ασφάλειας (IISG) στα Δυτικά Βαλκάνια,

⁴⁷ Βλέπε υποσημείωση 40.

⁴⁸ EMPACT – Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών.

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συντονίσουν τις προσπάθειες της ΕΕ με άλλες διμερείς, περιφερειακές ή πολυμερείς πρωτοβουλίες για τη μείωση του κινδύνου αλληλεπικάλυψης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της συνεργασίας στις έρευνες του διασυνοριακού εγκλήματος, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2016⁴⁹, και
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αξιοποιήσουν πλήρως και θα δημιουργήσουν συνέργειες μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων της Ευρώπης που πρόκειται να αποσταλούν στα Δυτικά Βαλκάνια, της SEESAC⁵⁰ και του περιφερειακού προγραμματισμού στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) για την «καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος στα Δυτικά Βαλκάνια»⁵¹ και την «αποτίμηση και αξιολόγηση του οργανωμένου εγκλήματος στα Δυτικά Βαλκάνια: στήριξη τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής»⁵².

Επόμενα στάδια:

- Το σχέδιο δράσης 2015-2019 για την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων θα αξιολογηθεί ως προς την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά την αντιμετώπιση της παροχής παράνομων πυροβόλων όπλων και του μεγάλου αποθέματος όπλων, και

Ο κύκλος πολιτικής της ΕΕ σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα θα επεκταθεί στον βαθμό που είναι δυνατό ώστε οι επιχειρησιακές δραστηριότητές της να συμπεριλάβουν τα Δυτικά Βαλκάνια. Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα προσκληθούν να συμμετέχουν σε ειδικά έργα της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών και σε συνεδριάσεις της Μόνιμης Επιτροπής Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας, καθώς και στις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται από κοινού με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας σε ad-hoc βάση όταν συζητούνται τα έργα.

⁴⁹ Τα συμπεράσματα αναφέρονται στην «ανάγκη αποτελεσματικής και εντατικής περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας, μεταξύ άλλων με την Ευρώπη και την Eurojust, με την επιφύλαξη της θέσης των κρατών μελών ως προς το καθεστώς».

⁵⁰ Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΚΕΠΠΑ, 2017-2019, 6 508 136 EUR.

⁵¹ ΜΠΒ 2017-2019, 13 εκατ. EUR: Γερμανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Συνεργασία (Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ)).

⁵² ΜΠΒ 2015-2019, 2 εκατ. EUR: Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC).

Ανατολική Γειτονία

Η τρέχουσα αστάθεια στην Ανατολική Ευρώπη έχει αυξήσει το επίπεδο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων σε διάφορες χώρες της περιοχής, όπως η Ουκρανία. Αυτό συνιστά σημαντική μακροπρόθεσμη απειλή για την ασφάλεια τόσο της Ουκρανίας όσο και της ΕΕ. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας στο θέμα αυτό είναι συνεπώς αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η ΕΕ συνεχίζει τη διμερή συνεργασία της με την Ουκρανία και με άλλες χώρες στην περιοχή και ενσωματώνει συστηματικά την καταπολέμηση των παράνομων SALW σε κάθε διάλογο για θέματα ασφάλειας με τις χώρες εταίρους στη γειτονία.

Δράσεις:

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντάξουν την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων/SALW στον διάλογο για θέματα ασφάλειας με τις χώρες εταίρους της γειτονίας, όπως η Ουκρανία,
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δημιουργήσουν διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των εμπειρογνομόνων της ΕΕ και της Ουκρανίας, θα ορίσουν ένα σημείο επαφής για να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη συνεργασία, να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση, να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές και τεχνογνωσία, και να προσδιορίσουν τις ανάγκες κατάρτισης και άλλα υποστηρικτικά μέτρα για την ενίσχυση των ικανοτήτων της Ουκρανίας στον τομέα αυτό, και
- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να εργάζονται για μια μόνιμη τεχνική στρογγυλή τράπεζα με την Ουκρανία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το επείγον πρόβλημα της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και των κινδύνων που προκύπτουν όταν τα όπλα αυτά πέφτουν στα χέρια τρομοκρατών και ομάδων οργανωμένου εγκλήματος.

Νότια Γειτονία

Οι παρατεταμένες ένοπλες συγκρούσεις που έχουν σημαντικές περιφερειακές επιπτώσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική (MENA) εξακολουθούν να τροφοδοτούνται από την εκτροπή και τη διακίνηση SALW. Τα παράνομα SALW σε αυτή την περιοχή προέρχονται από πολλές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ανεπαρκώς ασφαλισμένων αποθεμάτων και των SALW από τη νόμιμη παραγωγή και τις εξουσιοδοτημένες εξαγωγές, και στη συνέχεια διοχετεύονται σε μη εξουσιοδοτημένους τελικούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένων SALW από κράτη μέλη της ΕΕ.

Ο κύκλος πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα για την περίοδο 2018-2021 περιλαμβάνει συγκεκριμένες επιχειρησιακές δράσεις σε αυτές τις περιοχές με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας όσον αφορά το λαθρεμπόριο πυροβόλων όπλων. Η βαθύτερη διμερής συνεργασία έχει ουσιαστική σημασία για την αποτελεσματικότερη αντίδραση στη διασυνοριακή διάσταση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων σε ολόκληρη την περιοχή. Θα πρέπει συνεπώς να ενθαρρυνθεί ο συντονισμός ΕΕ-MENA στον τομέα αυτόν, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης αποφυγής της αλληλεπικάλυψης των προσπάθειών και της εξασφάλισης συνοχής και συντονισμού με τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες που στηρίζονται ή χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Δράσεις στη Μέση Ανατολή και την Αφρική:

- Η ΕΕ θα επιδιώξει να ενισχύσει τη συνεργασία της με την Αλγερία, μέσω του διαλόγου με θέμα την ασφάλεια, για τον έλεγχο των μεταφορών πυροβόλων όπλων και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης φορητών όπλων,
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την Τυνησία όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και τη διαχείριση των συνόρων, κυρίως μέσω ενός ειδικού προγράμματος χρηματοδότησης, με άμεσο αντίκτυπο στον έλεγχο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων,

- Η ΕΕ θα προωθήσει την εφαρμογή όλων των πρωτοβουλιών για την εμβάθυνση της συνεργασίας με το Μαρόκο όσον αφορά τον έλεγχο των εξαγωγών πυροβόλων όπλων και ειδών διπλής χρήσης όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης ΕΕ-Μαρόκου που θέτει σε εφαρμογή το προηγμένο καθεστώς⁵³,
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στο Λίβανο και την Ιορδανία για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος (μεταξύ άλλων μέσω της παροχής συνδρομής για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της παροχής στήριξης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων), καθώς και για τον έλεγχο της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων,
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει τη συνεργασία ΕΕ-MENA για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, μεταξύ άλλων μέσω της πρωτοβουλίας Euromed Police IV⁵⁴. Το συγκεκριμένο περιφερειακό πρόγραμμα έχει ως στόχο την ενίσχυση της επιχειρησιακής και στρατηγικής αστυνομικής συνεργασίας στην περιοχή MENA μεταξύ των εθνικών αρχών στις νότιες χώρες εταίρους καθώς και με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ, όπως τον Frontex,
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την παρακολούθηση της εκτροπής προς μη εξουσιοδοτημένους παράγοντες στην περιοχή καθώς και τα μέτρα αξιολόγησης κινδύνου και καταπολέμησης της εκτροπής βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, λαμβάνοντας συνεπώς υπόψη τα θετικά αποτελέσματα του έργου iTrace⁵⁵, και
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων για τις τοπικές δυνάμεις ασφαλείας και επιβολής του νόμου όσον αφορά την υλική ασφάλεια και τη διαχείριση αποθεμάτων, την καταστροφή πλεονασμάτων και την τεκμηρίωση και εντοπισμό παράνομων SALW.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την Αφρικανική Ένωση και τις οικείες περιφερειακές οικονομικές κοινότητες στις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου SALW.

⁵³ Κοινή πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέση που πρέπει να λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης που συγκροτήθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, όσον αφορά την έγκριση σύστασης για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης ΕΕ-Μαρόκου που θέτει σε εφαρμογή το προηγμένο καθεστώς (2013-2017) [/ * JOIN/2013/06 final - 2013/0107 (NLE)].

⁵⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁵⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Αμερικανική ήπειρος

Δράση στην αμερικανική ήπειρο: Η ΕΕ θα επιδιώξει συνέργειες με τις αμερικανικές πολιτείες και τους περιφερειακούς οργανισμούς για τη μείωση της παράνομης διάδοσης και διακίνησης SALW, με στόχο τη μείωση της ένοπλης βίας και της εγκληματικής δραστηριότητας⁵⁶.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΔΟΘΕΙ

Η παρούσα στρατηγική παρουσιάζει την κοινή μελλοντική πορεία της ΕΕ όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης της απειλής των παράνομων πυροβόλων όπλων και των SALW και των πυρομαχικών τους, μια σειρά από δράσεις που πρέπει να αναληφθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της εντός των συνόρων της ΕΕ, και προτάσεις για συνεργασία και βοήθεια όσον αφορά τον έλεγχο των SALW στη γειτονία της ΕΕ και στον υπόλοιπο κόσμο.

Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή θα συντάσσουν ετήσιες εκθέσεις προόδου σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής.

⁵⁶ Σύμφωνα με μελέτη του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος, UNODC, του 2013, η ανθρωποκτονία από πρόθεση προκάλεσε τον θάνατο σχεδόν μισού εκατομμυρίου (437 000) ανθρώπων σε όλο τον κόσμο το 2012. Πάνω από το ένα τρίτο των εν λόγω θανάτων (36 %) σημειώθηκαν στην αμερικανική ήπειρο. Σχεδόν το ήμισυ όλων των θυμάτων ανθρωποκτονίας είναι ηλικίας 15-29 ετών και η χρήση πυροβόλων όπλων είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στην περιοχή, όπου τα δύο τρίτα (66 %) των ανθρωποκτονιών διαπράττονται με όπλα.